

AbiesTop-gruppen

Et succesfuldt producentfinansieret samarbejde

Gennem to år har AbiesTop-gruppen arbejdet med kendte og nye vækstreguleringsmidler. For rullebehandlingerne blev der fundet en sikker topskudsforkortende virkning af tre NAA-produkter samt Terpal og Cerone i begge forsøgsår. Bredsprøjtning gav ingen effekt i 2010, men i 2011 var der en sikker virkning af visse midler. Bredsprøjtning afprøves derfor endnu et år i 2012.

Klaus Paaske viser rundt i forsøget hos Laurits Møller Larsen. Foto: Lars Bo Pedersen.

Af Claus Jerram Christensen & Jan Jürgensen

Baggrund

I begyndelsen af 2009 blev det klart, at aktivstoffet i vækstreguleringsmidlet TopStar/Pomoxon - 1-naphthyleddikesyre – (i daglig tale kaldet NAA) ikke kom på EU's liste over godkendte pesticider (kaldet Annex 1). Aktivstoffet var under mistanke for at være kræftfremkaldende, og der var ingen firmaer, som på det

tidspunkt ønskede at levere den fornødne ekstra dokumentation til at modbevise denne mistanke. De to vækstreguleringsmidler, hvoraf TopStar var regelret godkendt til juletræer, fik derfor betydelige restriktioner for anvendelsen idet mandskabet bl.a. skulle bære heldragter og maske. Ydermere blev det ulovligt at markedsføre midlet efter den 31. december 2010, og midlerne måtte ikke anvendes efter den 31. december 2011.

Branchen stod derfor med et problem, da der var udsigt til at miste muligheden for at bruge kemisk vækstregulering i dyrkningen af nordmannsgranjuletræer. Året forinden havde bran-

chen mistet Produktionsafgiftsfonden for Juletræer og Pyn-
tegrønt, der ellers var en oplagt bidragsyder til udviklingen af
netop sådanne nye midler/metoder til vækstregulering.

Stillet overfor denne udfordring tog foreningen og en række
producenter initiativ til et fælles samarbejdsprojekt omkring
vækstregulering. Målet var at finde nye midler og udvikle nye
teknikker, samt at få foretaget de nødvendige forsøg og godken-
delser indenfor en tidsperiode på to til tre år.

AbiesTop-gruppen

På initiativ af Dansk Juletræsdyrkerforening blev der afholdt
møde den 2. marts 2010 for hen ved 100 producenter, der kom
for at høre om status for vækstreguleringsmidler og bakke op
om projektet. Mødet førte til dannelsen af en styregruppe be-
stående af Torben Sommer-Larsen (Sejlsbjerg Plantage),
Marius Sørensen (Green Team Group), Søren Autrup (Hen-
ningsen Group), Kenneth Klausen (Skovdyrkerne, Fyn), Sune
Norsker (Lundbygaard Gods), Claus Jerram Christensen (DJ)
og Jan Jürgensen (DJ). Gruppen fik navnet AbiesTop-gruppen
og fik som mandat at skaffe mindst to nye midler til kemisk
vækstregulering af nordmannsgran juletræer inden for en tid-
horisont på to år. Det var afgørende, at midlerne var baseret på
forskellige aktivstoffer.

Styregruppen fastlagde en pris på 100 kr./ha, dog mindst 2.500
kr. pr. producent for at være med i samarbejdet og man valgte
at trække på sekretariatsbistand fra Dansk Juletræsdyrkerfor-
ening. Trods det beskedne prisleje, som er mindre end PAF-bi-
draget, kunne man desværre kun mønstre ca. 80 bidragsydere
(se boks) til dette vigtige arbejde og det til trods for omfattende
annoncering i både ind- og udland. Med et stort bidrag fra
HedeDanmark, Skovudstyr opnåede projektet et samlet budget
på ca. 600.000 kr.

AbiesTop-gruppens arbejde kommer alle i branchen til gavn –
også de, som i denne omgang har været med på en fribillet. Det
kan undre, at så væsentligt et projekt for producenternes ud-
bytte og økonomi ikke nyder bredere opbakning i branchen. Skal
branchen selv løfte de fremtidige udfordringer på både dyrk-
nings- og afsætningsiden er der behov for langt større sam-
menhold – også når der skal ydes et økonomisk bidrag.

Forsøgsarbejdet

Styregruppen tog indledningsvist kontakt til Klaus Paaske, År-
hus Universitet, Forskningscenter Flakkebjerg for at få hjælp til
udvælgelsen af de midler/aktivstoffer, som mest sandsynligt
ville have en effekt på nordmannsgran, men som også samtidig
måtte formodes at kunne godkendes i Miljøstyrelsen til vækst-
regulering af nordmannsgranjuletræer. Det var målsætningen
at finde og afprøve nye midler med andre aktivstoffer end NAA,
så producenterne ville blive mindre sårbare overfor EU's revur-
dering af kemikalier med deraf følgende risiko for forbud mod
et bestemt aktivstof.

Viften af stoffer blev derfor indskrænket betydeligt, da gruppen
tillige valgte at arbejde med midler, som allerede fandtes på
markedet i dag. Foruden en ubehandlet kontrolbehandling og
en standardbehandling med Pomoxon blev der således afprø-
vet fire aktivstoffer. Sideløbende med AbiesTop-gruppens forsøg

Proveniensvalg? Kvalitetsplanter?

FORSTPLANT

DIN PLANTEMÆGLER® | www.forstplant.dk

Norsk Juletræsreservice

Fjelledelgran fra Norge

For sesongen 2012 har vi til salgs Fjelledelgran
(*Abies Lasiocarpa* av provienser, Arizona, Grassie Mountain)

- Smale, symmetriske og tette tre
- Fin blå farge
- Høyder fra 1,5 meter
- 3 høydeklasser

Klassifiseres i kategoriene

- A
- B
- Uklasset

For pristilbud, ta kontakt med Mikal Hetland
mob +47 90 62 16 60 / epost: post@mikalsjuletre.no

har Flakkebjerg foretaget afprøvning af nye og "gammelkendte" vækstreguleringsmidler for firmaerne Bayer A/S og Nufarm. De afprøvede midler har i alle tre forsøg været både bredsprøjtet og påført med malerruller. Alle forsøg er blevet gennemført på Lundbygaard Gods (Sydsjælland) og ved Laurits Møller Larsen, Ferritslev (Fyn). I 2011 blev forsøgene gennemført som fælles forsøg med begge firmaer.

Resultater

Et af de to forsøg blev vist frem for bidragyderne den 19/10 2011, hvor Klaus Paaske også fremlagde forsøgsresultaterne, der samlet kan opsummeres som følger:

- ▶ Sikker effekt af to nye vækstreguleringsmidler – Terpal og Cerone
- ▶ Grundlag for ansøgning om "mindre anvendelse" på de to nye midler – ansøgninger er indsendt
- ▶ NAA kom på positivlisten (Annex 1)
- ▶ Sikker effekt af to nye handelsprodukter baseret på NAA i samarbejde med Bayer A/S og Nufarm
- ▶ Fortsat arbejde med at lempe arbejdsmiljøet for anvendelse af kemiske vækstreguleringsmidler
- ▶ To midler havde givet uacceptable skader med ruller – Modus og MaxCel
- ▶ Bredsprøjtning gav ingen sikker virkning i 2010, men i 2011 var der effekt for visse midler – bredsprøjtning afprøves derfor igen i 2012.

Ændrede regler

Den 14. juni 2011 trådte en ny EU forordning i kraft for godkendelse af pesticider, som på mange måder vil få indflydelse på gruppens arbejde. Væsentligst er, at den gammelkendte ordning med off-label godkendelser er blevet erstattet af en godkendelse til "mindre anvendelse". Mens der for off-label midler var krav til dokumenteret virkning/effekt af f.eks. det vækstreguleringsmiddel, man ønsker at få godkendt er dette ikke tilfældet for "mindre anvendelse". Ydermere påvirkes hele den ordinære godkendelsesordning, idet nye midler nu kan søges godkendt i særlige zoner – for Danmarks vedkommende den nordiske zone. I så fald kræves det, at alle landene i zonen er enige om godkendelsen, hvilket bl.a. kræver, at effektivitetsdokumentationen er

dækkende for hele zonen. Men firmaerne kan fortsat vælge kun at søge om godkendelse i et enkelt land i zonen og efterfølgende søge om gensidig godkendelse i andre lande indenfor zonen. Hvorledes den nye ordning vil blive håndteret af myndigheder i de enkelte lande er endnu usikkert men den vil sikkert påvirke processen med ordinære godkendelser af nye handelsprodukter til vækstregulering.

Mindre anvendelser

Baseret på gruppens forsøg har man indsendt to ansøgninger til Miljøstyrelsen. Den ene ansøgning vedrører en fornyet godkendelse til "mindre anvendelse" af Pomoxon i lighed med tidligere år. Den anden drejer sig om Terpal til vækstregulering af nordmannsgranjuletræer. Herudover arbejder Bayer A/S på en ansøgning om "mindre anvendelse" af Cerone til vækstregulering i juletræer. Alle tre ansøgninger går alene på anvendelsen til ruller og det er gruppens håb, at man gennem denne påføringsmetode kan undgå de restriktive krav til anvendelsen. Alle tre midler søges godkendt fra og med sæson 2012.

Missionen med gruppens arbejde må derfor siges at være mere end opfyldt, idet man nu i tillæg til TopStar formentlig får både NAA-produktet Pomoxon samt to nye midler i form af Terpal og Cerone. De to sidstnævnte produkter er baseret på andre aktivstoffer end NAA, hvilket også var en vigtig milepæl i gruppens arbejde, da man herigennem er mindre sårbar overfor revurdering af aktivstofferne.

Efterskrift NAA

Undervejs i gruppens arbejde har en sammenslutning af kemikalieproducenter valgt at indsende fornyet dokumentation for NAA. Den fornyede dokumentation førte til, at NAA kom på EU's liste over godkendte midler – Annex 1 – fra den 1. januar 2012.

Med optagelsen af NAA på positivlisten er der dels åbnet op for ansøgning om nye vækstreguleringsmidler baseret på dette aktivstof, dels gives der en treårig forlængelse af eksisterende handelsprodukter med aktivstoffet NAA indtil den 31. december 2015. I praksis betyder dette, at TopStar kan bruges som hidtil,

Klaus Paaske og Hans Ove Maegaard diskuterer de mange forsøgsbehandlinger.

Bidragydere til AbiesTop-gruppens arbejde. Listen er sorteret alfabetisk.

A/S Plantningselskabet Sønderjylland, Løgumkloster
Anders Bjerregård Nielsen, Århus
Asger Pedersen, Odder
Birkholm, Bjarne Knutsen, Fåborg
Bisholt Nordmann ApS, Poul Nicholaisen, Horsens
Bo Christiansen, Østermarie
Brahesborg Gods, Dan Yde Olsen, Assens
Bratmosegård, Karsten Andersen, Tjele
Carsten E. Andersen, Fuglebjerg
Christian Gotfred Drescher, Rønde
Clausholm Skovdistrikt, Hadsten
Dons Mølle, Georg Hybschmann, Almind
Eigil Østergård, Ikast
Eivind Lund Larsen, Fjerritslev
Ellekær, Morten Winther, Øster Vrå
Erik Hansen, Bogense
Erling K. Jensen, Mariager
Eskild Juhl, Hejls
Finn Ogstrup, Løgstrup
Finn Zachodnik, Nørre Alslev
Gl. Kirstineberg Planteskole A/S, Nykøbing F.
Grangårdens Entreprenørforening ApS, Hadsund
Green Team Group, Sdr. Omme
Gunnar Göthner AB, Degeberga, Sverige
Hans Højer Christensen, Herluftsmagle
HedeDanmark Skovudstyr, Viborg
Henning Sørensen, Horsens
Henningsen Group, Vamdrup
Henrik Lüneborg-Nielsen, Gjern
Himmerlands Juletræer, Jens Hylling Christensen
Holstenshuus Skovdistrikt, Ditlev Berner, Fåborg
Hygumskov, Svend Erik Jessen, Rødding
Ib Jacobsen, Mariager
Ivan Larsen, Hobro
Jens Krogh Andersen, Kjellerup
John Korshøj, Hadsund
Karen- Marie Dinesen, England
Keld Vestergaard, Nibe
Knoldsborg Plantage, Jan Knoldsborg, Fåborg
Ladekær, Bente Krogh Hansen, Hammel
Lars Geil, Ry
Larsen A/S, Ringe
Lassen Juletræer I/S, Søndersø
Laubjergs Planteskole ApS, Søren Laubjerg, Ringkøbing
Lorup Skovdistrikt, Slagelse
Lundbygaard Gods, Lundby
Mads Jürgensen, Auning
Marstal Grønt, Poul Jørgensen, Marstal
Mogens Mahler, Samsø
Mullerup Skovdistrikt, Ulrik Bernhoft, Gudbjerg Sydfyn
Niels Hjorth, Bælum
Niels Jessen, Haderslev
Nørre Løndahl, Søren Overgaard Laursen, Them
Ole Dahlerup Christensen, Glesborg
Overgaard I/S, Henning Overgaard Pedersen, Them
Ravnbjerg-Højstrup Skovbrug I/S, Lars Vittrup
Ravnborg Skovbrug, c/o A. Hansen, Støvring
Rosenvold Skovdistrikt, Jens Stenhøj, Stouby
Rostrupgaarden, Laurids Laursen, Arden
Ryegaard Land- og Skovbrug, Kirke Såby
Raahavegaard, Mads Peter Larsen, Assens
Sejlsbjerghus, Torben Sommer Larsen, Arden
Skovdyrkerforeningen Fyn
Skovdyrkerforeningen Midtjylland
Skovdyrkerforeningen Nord-Østjylland
Skovdyrkerforeningen Syd
Skovdyrkerforeningen Vestjylland
Skovdyrkerforeningen Øst
Skovdyrkerforeningen Østjylland
Skovgård, Henning Sehested, Silkeborg
Skovgaarden, Lotte Bødker, Rødkærsbro
Skåneskogens Skogsförvaltning AB, Esben Møller Madsen
Snabegård, Jens Erik Christensen, Løgstrup
Strandbygård, Hans Ove Maegaard, Gudhjem
Toftegaard, Henrik Læssøe, Hårby
Toftlund, Henrik Nissen, Åbenrå
Tommy Sørensen, Brande
Valsager, Thorkild Sørensen, Thisted
Westergaards Plantage, Jørgen Westergaard, Åbybro
Wiffertsholm Skovdistrikt, Hadsund
Ørting Østergaard, Lars Sørensen, Odder

mens skæbnen for Pomoxon vil afhænge af ovenstående ansøgning om "mindre anvendelse".

Mindst et år før udløbet af forlængelsen på de tre år skal der dog indleveres fornyet dokumentation for NAA produkterne TopStar og Pomoxon. Da der er 10 års beskyttelse på data indleveret til en ansøgning på Annex 1 og da Novotrade/PC-Consult

(producent/forhandler af de to NAA-produkter) ikke har været med i genansøgningen om NAA, er det tvivlsomt, om disse to handelsprodukter vil være at finde på markedet efter den 31. december 2015. Heldigvis har både Bayer A/S og Nufarm vist interesse for at få deres NAA-baserede vækstreguleringsmidler regelret godkendt i Danmark til vækstregulering af nordmannsgranjuletræer. ■